

men derfra er man nu gaaet bort, da Loven, saaledes som den er kommen til os fra Landstinget, indeholder en Befaling om, at Fæstemandsvirksomheden hele Landet over kun maa udøves paa samme Maade som det ifølge Lovforslaget ifjor var tilfaldt, at den maatte udøves i Byerne. Dette er en meget væsentlig Skærpelse, og det er, forekommer det mig, en ufornøden Skærpelse, thi man maa dog overhovedet gaa ud fra, at det, at indføre større Indskrænkning af Næringsfrihed paa dette Omraade end nødvendigt, ikke er hensigtsmæssigt. Saadanne Indskrænkninger kunne kun forsvares af Hensyn til de praktiske Krav, som Samsundsforholdene i den paagældende Kreds stille; men Dommen herom er utvivlsomt langt lettere at fælde for de kommunale Raad, for Amtsrådene i de vedkommende Kredse, end for os her i Salen i dette Dieblif. Det forekommer mig derfor, at det var en langt mere hensigtsmæssig og human Bestemmelse, der kom ind i Lovforslaget ifjor, og at der ikke er nogen Grund til iaar at komme bort fra det, som da af Regjeringen og Thinget her blev anset for tilstrækkeligt, saa meget mindre som det Nye aabenbart ikke er i Lyendets Favør. Det maa i det Hele siges om samtlige de Vædringsforslag, der ere come ind gennem Landstingets Behandling af Lovforslaget, at de kun ere i Husbondens Favør og ikke i Lyendets. Landstinget har, forekommer det mig, væsentlig stillet sig paa Husbondens Standpunkt, og været stærkt betænkt paa at fiksre ham, men det har været mindre betænkt paa at fiksre Lyendet. Ved at udvide Bestemmelsen om, at Fæstemandsinstitutionen ogsaa i Landkredsene kun maa existere paa samme Maade, som i Lovforslaget foreslaaet med Hensyn til Byerne, kommer man til hele Landet over og ikke blot paa enkelte Steder at gjøre Lyendet afhængigt, af Fæstemænd, der igjen ere afhængige af Politiet; men Saadant forekommer mig ikke at være nødvendigt. I ethvert Tilfælde maa dog helst, som foreslaaer ifjor, Dommen om, hvorvidt en saadan Nødvendighed er tilstede, overlades til de kommunale Raad og ikke til os her, der ikke kjende de lokale Forhold saaledes, at vi kunne fælde en fuldstændig reiskærdig Dom, men let kunde komme til at udvide Politiets Myndighed paa Omraader, hvor man nødig skulde gjøre det. I § 5 er der foretaget en mindre Forandring, som isørigt kan være gennemgribende nok, men som kun vedrører Fæstemændene, idet nemlig det Fæstemændene paabylende Ansvar for Afslutning af ulovlige Kontrakter eller af Kontrakter med Lyender, der ikke ere stillet fra deres Ejendeste, bliver udvidet til ogsaa at gjælde saadanne Kontrakter, som ikke blot vedrøre Lyenderforhold, men ogsaa Arbejdsforhold. I § 8 er der fæstet en temmelig betydelig Forandring. § 8, saaledes som den fremgik af Forhandlingerne ifjor i dette Thing, bestemte, at Husbonden, naar han nægtede at ophæve den Paategning i Studsmaals-

bogen, der ifølge § 7 efter Parternes Overenskomst var kommen ind i samme, ikke vedblivende skulde kunne hindre Lyendet i at faae en anden Ejendeste, idet det nemlig uden videre skulde staa Lyendet frit for at forlange Paategningen ophævet af Sognefogeden eller Politimesteren mod at finde sig i, at Sagen blev gjort til Gjenstand for Undersøgelse under en offentlig Politifag. Dette er imidlertid i mere end en Henseende forandret i Loven, som den nu foreligger. For det Første har man i Stebet for Sognefogeden sat Forligsmæglerne. Dette er i og for sig ikke overordentlig vigtigt, og kan maaske være en heldig Forandring; men dertil er der knyttet en Bestemmelse om, at Forligsmægleren, naar Lyendet forlanger Paategningen udslettet, ikke skal gjøre det strax, men først skal foretage Sagen til Forligsmægling. Derved spildes allerede nogen Tid. Der staaer ganske vist, at han, uanset Bestemmelsen i Loven af 10de Mai 1854, skal gjøre det snarest muligt, men det er ganske vist, at det vil medføre nogen Tidsspilde for Lyendet, og det er ikke heldigt. Jeg sætter, at Lyendet er blevet jaget bort af sin Ejendeste uden lovlig Grund, eller at det er gaaet bort af sin Ejendeste af fuldstændig lovlig Grund; det er da af Vigtighed, at Lyendet snarest muligt kan faae en anden Ejendeste. Det har ikke Tid til at ligge ledig, men det bliver nu opholdt ved den Forligsmægling, som ikke forbreedes i Forslaget ifjor, og som i mangfoldige Tilfælde kan være ubillig. Naamlig kan dette i ethvert Tilfælde føre til meget ubillige Resultater, naar man leser videre i § 8, hvor der nemlig staaer: „Opnaas der ingen mindelig Afgjærelse, skal Politimesteren, paa Landet Forligsmægleren, have Paategningen i Studsmaalsbogen eller, hvis Bogen er i Husbondens Besiddelse, meddele Attest om, at den givne Paategning er ophævet; dog kan saadan Ophævelse, saafremt der skjønes at være særlig Grund til at antage, at Lyendet uberettiget har forladt Ejendesten, gjøres afhængig af, at det deponerer et Beløb af 10—20 Kr.“ Det er for mangfoldige Lyender meget vanskeligt at deponere 5—10 Rd., og en saadan Vanskelighed lægges dem ligefrem i Veien ifølge et ganske løst Stjøn af Forligsmægleren eller Politimesteren. Det er aabenbart, at Følgen deraf kan blive, at mangt et Lyende ikke, selv om det har Ret dertil, kan faae Paategningen udslettet, og altsaa i lang Tid kan blive i høieste Grad uheldig stillet, idet det ingen anden Ejendeste kan faae, før det kan deponere Beløbet. Naamlig forekommer det mig, at denne Strengthed er ufornøden, naar man ser hen til, at § 8 har faaet en ny Tilføjelse, som den ikke havde ifjor, og som jeg ikke i dette Dieblif skal udtale mig videre om, men som synes ikke at behøve nogen yderligere Skærpelse, nemlig den, at Lyendet, dersom det forlader Retstredsen uden at opgive sit nye Opholdssted, dømmes efter de foreliggende Oplysninger. Dette forekommer mig